

ภาวะผู้นำดิจิทัลในองค์กรทางการศึกษาในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน

DIGITAL LEADERSHIP IN EDUCATIONAL ORGANIZATIONS
IN THE DISRUPTIVE ERA AND VUCA WORLD

รัฐนันท์ รทดทอง

Rattanan Rodthong

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University

Corresponding Author E-mail:rattanan31@gmail.com

Received : September 5, 2023

Revised : April 30, 2024

Accepted : April 30, 2024

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันโลกเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วสู่โลกแห่งดิจิทัล เทคโนโลยีก้าวกระโดด(Disruptive Technology) ทำให้โลกก้าวสู่ยุคแห่งความพลิกผัน (Disruptive Era) นอกจากนี้ยังเกิดโลกแห่งความผันผวน (VUCA World) ซึ่งประกอบด้วย V-Volatility ความผันผวนแบบตั้งตัวไม่ทัน U-Uncertainty ความไม่แน่นอน คาดเดาไม่ได้ C-Complexity ความซับซ้อนและความสลับซับซ้อนเชิงระบบ A-Ambiguity ความคลุมเครือไม่ชัดเจน (Johansen, 2017) อย่างไรก็ตามมนุษย์และการทำงานเป็นทีมยังมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรที่มีเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การสร้างแรงจูงใจ และเพื่อนร่วมงานที่มีอิทธิพลในการชักจูงเพื่อนร่วมงานคนอื่นให้ทำงานให้สำเร็จ หรือ สิ่งที่เราเรียกว่า ภาวะผู้นำ(Leadership) ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ไม่มีตำแหน่งทางการบริหารก็ได้ แต่ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดียิ่งทำให้องค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

สำหรับการบริหารการศึกษาในยุคแห่งการพลิกผัน และ โลกแห่งความผันผวนนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำทางการศึกษาในยุคแห่งการพลิกผัน และ โลกแห่งความผันผวน ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านงานวิชาการ และเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคแห่งการพลิกผัน และโลกแห่งความผันผวน เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้นำทางการศึกษามีความสำคัญในการนำพาองค์กรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) เป็นภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับองค์กรทางการศึกษาในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล, ยุคพลิกผัน, โลกแห่งความผันผวน

ABSTRACT

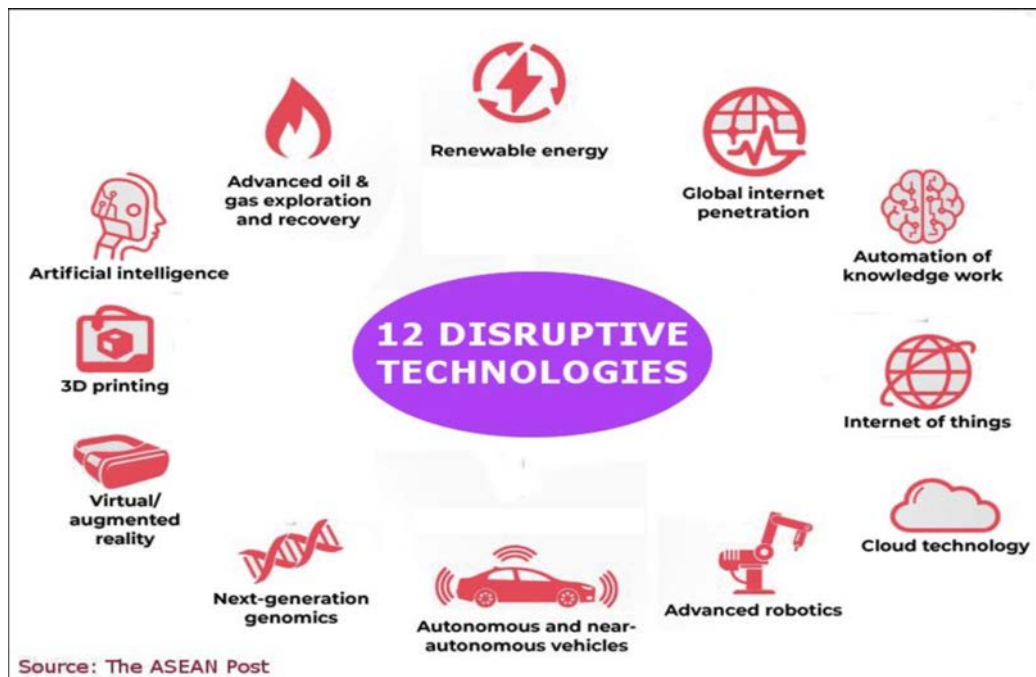
Today, the world is rapidly moving towards the digital world. Disruptive technology has brought the world into a disruptive era, and there is also a VUCA world, which consists of V-Volatility, U-Uncertainty, and uncertainty. Unpredictable C-Complexity A-Ambiguity systemic complexity and ambiguity (Johansen, 2017) However, humans and teamwork are still important in driving an increasingly technologically advanced organization. Motivation and peers have an influence in persuading other colleagues to get work done, or so-called leadership, which may be people who do not have a managerial position. But if the managers have good leadership, the more the organization can work with high efficiency.

For educational management in the era of diversion and the world of volatility, it is necessary to have leaders, especially leaders in education in the era of VUCA world, who have knowledge, competence in academic work and technology to drive the educational organizations to effectively success. Innovative Leadership is a leadership Styles that is suitable for educational organizations in an era of disruptive change and volatility.

Keyword: Digital Leadership, Disruptive Era, VUCA World

บทนำ

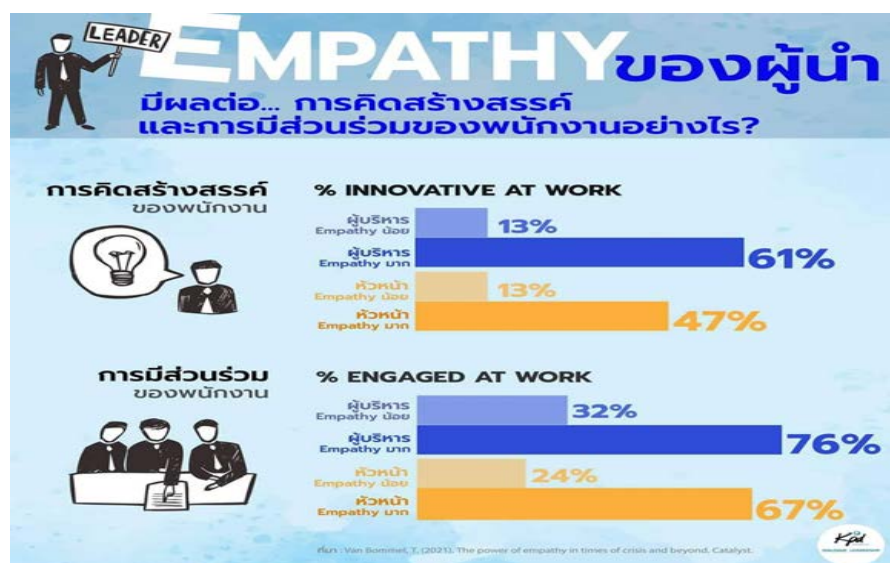
จากความก้าวหน้าของนวัตกรรมในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เกิดเทคโนโลยีป่วนโลก(Disruptive Technology) The ASEAN Post Team (2018) ได้เสนอว่า นอกจากการเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) แล้ว ในปัจจุบันเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (Disruptive Technologies) หลายชนิด เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence), ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data & Cloud), Internet of Things (IoT), การเงินดิจิทัล (Fin Tech), โลกเสมือนจริง (Virtual Reality and Augmented Reality) รถหรืออากาศยานไร้คนขับ (Autonomous Vehicles) เทคโนโลยีพันธุกรรม (Next Generation Genomics) เป็นต้น นอกจากนี้ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งกำลังจะฉลาดขึ้นเป็น Super Artificial Intelligence: ASI และการเก็บข้อมูลจำนวนมากใน Big Data นอกจากนี้ Internet of Things (IOT) ซึ่งกำลังจะพัฒนาเป็น Internet of Everything (IOE) รวมถึง Blockchain ซึ่งทำให้เกิดเงินดิจิทัลสกุลต่างๆ เช่น Bitcoin และกำลังจะพัฒนารูขุมทรัพย์ทางการเงินและธุรกรรมอื่นๆให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้โลกมีความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว การสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ล้ำยุคขององค์กรหรือบริษัทหนึ่งอาจทำให้องค์กรหรือบริษัทอื่นต้องเลิกกิจการเกิดยุคแห่งความพลิกผัน (Disruptive Era) เช่น การค้นพบโทรศัพท์รุ่นใหม่ยี่ห้อไอโฟน(iPhone)ของSteve Job บริษัท Apple ทำให้โทรศัพท์ของ Nokia ไม่ได้รับความนิยมเหมือนช่วงก่อนหน้านี้ นอกจากนั้นการเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 และอาจจะมีโรคระบาดอื่นๆตามมาอีก ทำให้เกิดยุคแห่งความไม่แน่นอนหรือโลกแห่งความผันผวน(VUCA World) ซึ่งเทคโนโลยีที่ล้ำยุคสมัยและควไม่ผันผวนจะทำให้ภูมิทัศน์ของทุกภาคส่วนเปลี่ยนไป รวมถึงการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการบริหารการศึกษา

ภาพที่ 1 Disruptive Technologies

ที่มา: The ASEAN Post Team. 2018. How disruptive technologies are transforming Southeast Asia. <https://theaseanpost.com/article/how-disruptive-technologies-are-transforming-southeast-asia>

อย่างไรก็ตามมนุษย์และการทำงานเป็นทีมยังมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร การสร้างแรงจูงใจ และเพื่อนร่วมงานที่มีอิทธิพลในการชักจูงเพื่อนร่วมงานคนอื่นให้ทำงานให้สำเร็จ หรือ สิ่งที่เราเรียกว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ไม่มีตำแหน่งทางการบริหารก็ได้ แต่ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดียิ่งทำให้องค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง สำหรับภาวะผู้นำมีหลายประเภท(Leadership Styles) ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่นในอดีต ภาวะผู้นำแบบผู้ยิ่งใหญ่(Great man Theories) และภาวะผู้นำแบบบุคลิกลักษณะ(Trait) ซึ่งตัวผู้นำเป็นศูนย์กลาง ได้รับความนิยม จนมาเป็นยุคของภาวะผู้นำยุคใหม่(Modern Leadership) เช่น ภาวะผู้นำแบบคนใช้(Servant Leadership) จากแนวคิดภาวะผู้นำยุคใหม่ ภาวะผู้นำถือเป็น Soft Skill ที่สำคัญทางการบริหารจัดการ ซึ่งเปลี่ยนแนวคิดจากผู้นำเป็นศูนย์กลางสู่เพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกอื่นในองค์กรเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีคุณลักษณะหลายข้อที่สำคัญ คือ การเป็นผู้รับฟังที่ดี(Generous Listening) ความเข้าอกเข้าใจ(Empathy) และความคิดที่เรียนรู้และพัฒนาตลอดเวลา หรือ ความคิดที่พัฒนาได้ (Growth Mindset) จากผลการศึกษาของ Van Bommel, T. (2021). พบว่าจะเพิ่มประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม และความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของงานเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 2 Empathy ของผู้นำมีผลต่อผลงานที่ดี

ที่มา: Van Bommel, T. (2021).

นอกจากนี้ พลุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2563:28) {1} ได้บรรยายเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคใหม่ในปาฐกถาการพลิกโฉมระบบการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ ในปี 2563 ว่า กรอบความคิดแบบพัฒนาได้ หรือ Growth Mindset เป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำยุคใหม่ คือ ความเชื่อว่าตัวเองสามารถพัฒนาได้ด้วยความพยายาม ถึงแม้คนเราจะเกิดมาแตกต่างกันจากพรสวรรค์ ความถนัด ความสนใจ หรือนิสัยใจคอ แต่ทุกคนก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยความพยายามและประสบการณ์ ซึ่งตรงข้ามกับความคิดแบบยึดติด หรือ Fixed Mindset ซึ่งจะเกิดแนวความคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้ (Learn) การเลิกความรู้แบบเก่า Unlearn และ การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn) อยู่ตลอดเวลา

ภาวะผู้นำแบ่งออกเป็นภาวะผู้นำทางการบริหาร(Managerial Leadership) ซึ่งภาวะผู้นำทางการบริหารมุ่งทำงานให้สำเร็จประสิทธิภาพสูง) และอีกประเภทคือภาวะผู้นำทางความสัมพันธ์(Relational Leadership) มุ่งเน้นด้านความสัมพันธ์ในองค์กรหรือสังคม ในยุคปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยี ยุคแห่งการผลิต และ โลกแห่งความผันผวน สำหรับในทางการบริหารทางการศึกษา ประกอบด้วย การบริหารจัดการซึ่งต้องการนวัตกรรม และ ภาวะผู้นำทางการศึกษา สำหรับการบริหารการศึกษาในยุคแห่งการผลิต

ในปัจจุบันผู้เรียนยุคใหม่ที่มีความนิยมการใช้สื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ถ้าผู้เรียนนิยมการเรียนรู้จากสื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ผู้สอนก็ควรใช้สื่อให้เหมาะกับผู้เรียนโดยเฉพาะการเรียนรู้แบบออนไลน์ และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 รัฐได้กำหนดนโยบายการทำงานที่บ้าน (Work from Home)และการศึกษาออนไลน์ การแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้นเป็นวิกฤตของทั่วโลกแต่เป็นโอกาสสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีของผู้สอน/ผู้เรียน และประชาชนในทุกภาคส่วน ซึ่งท้าทายสำหรับผู้นำและผู้บริหารทางการศึกษาในยุคแห่งการผลิต และ โลกแห่งความผันผวน ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านงานวิชาการ และเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนการการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคแห่งการผลิต และ โลกแห่งความผันผวนเพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้นำทางด้านการศึกษาที่มีความสำคัญในการนำพาทิศทางการศึกษาให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ซึ่งนอกจากจะมีคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการศึกษา(Educational Leadership) หรือ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ(Instructional Leadership) แล้ว ยังสามารถประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำทางการบริหาร(Managerial Leadership) กับองค์กรทางการศึกษา(Educational Organization) ได้อย่างดี นอกจากนี้ผู้นำที่ประสบความสำเร็จอาจจะมีภาวะผู้นำหลายประเภท (Leadership Styles)ในเวลาเดียวกัน ในยุคปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยี ยุคแห่งการผลิต และ โลกแห่งความผัน

ผวน ภาวะผู้นำในการศึกษาที่สามารถประยุกต์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีภาวะผู้นำทางการบริหารมาใช้ในการบริหารการศึกษาได้แก่ภาวะผู้นำดิจิทัล(Digital Leadership) ซึ่งเหมาะกับองค์กรทางการศึกษาในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน การจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพและภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลขององค์กรทางการศึกษาที่จะส่งผลการพัฒนาผู้เรียนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติ จึงต้องเน้นการพัฒนาสิ่งต่างๆให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่กำลังมา

ภาวะผู้นำดิจิทัล(Digital Leadership)ในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน

ในโลกตะวันตกมาตั้งแต่ในทศวรรษปี ค.ศ. 2003 หลังเทคโนโลยีแบบออนไลน์ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Gere, C.,2002). Fernández, M. (2004:20) การจะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้นั้นผู้ที่จะต้องมีวัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture) ด้วยเช่นกัน และมองว่าคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลุ่ม Digital Immigrants สำหรับพวกเด็กรุ่นใหม่ที่เกิดมาในสังคมเทคโนโลยีดิจิทัลถูกเรียกว่า Digital Natives

World Economic Forum (WEF) เป็นหนึ่งในองค์กรระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียงซึ่งประเมินความต้องการของแรงงานทั่วโลกทุก 5 ปี ทักษะความต้องการมากที่สุดของ WEF ตั้งแต่ปี 2020 ถึง 2025 ดังต่อไปนี้ 1) การคิดเชิงวิเคราะห์และนวัตกรรม (Analytical thinking and innovation) 2) การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex problem-solving) 3) การคิดเชิงวิพากษ์และการวิเคราะห์ (Critical thinking and analysis) 4) ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่มและความคิดริเริ่ม (Creativity, originality, and initiative) 5) การให้เหตุผลการแก้ปัญหาและความคิด (Reasoning, problem-solving, and ideation) 6) ความเป็นผู้นำและอิทธิพลทางสังคม (Leadership and social influence) 7) กลยุทธ์การเรียนรู้และการเรียนรู้อย่างแข็งขัน (Active learning and learning strategies) 8) การฟื้นตัว ความยืดหยุ่นต่อความเครียดความอดทน และการปรับตัว (Resilience, stress tolerance, and flexibility) 9) ใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบและการควบคุม (Technology use, monitoring, and control) 10) การออกแบบเทคโนโลยีและการเขียนโปรแกรม (Technology design and programming) (World Economic Forum, 2021)

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2564) ได้กำหนดว่าหลังจากสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งเกิดสภาวะวิถิใหม่ของการใช้เทคโนโลยี(New Normal) หลังจากนั้นภาครัฐจะต้องปฏิบัติงานแบบ ความปกติถัดไป (Next Normal) ซึ่งต้องปรับใน 2 ส่วนสำคัญคือ 1)กฎระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับดิจิทัล และ 2) ปรับทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Mindset)

เอกรัตน์ เชื้อวงศ์คำ, วไลลา อารีรัตน์ (2564:890) ภาวะผู้นำดิจิทัล แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) มืออาชีพดิจิทัล (Digital Professional) วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision)

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ทักษะหรือองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน

ข้อ	ทักษะหรือองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล	แนวคิด/แหล่งอ้างอิง	หมายเหตุ
1.	วัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture)	Gere (2002:1)	วัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture)
2.	คนรุ่นใหม่ที่เกิดมาในสังคมเทคโนโลยีสมัยใหม่(Digital Natives) และคนรุ่นเก่าที่ไม่ถนัดเทคโนโลยี(Digital Immigrants)	Hawley (2009:2)	ช่องว่างระหว่างรุ่น (Generation Gap)
3.	การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)	Bellanca and Brandt (2010: 58)	ทักษะในศตวรรษที่21

ข้อ	ทักษะหรือองค์ประกอบ ของภาวะผู้นำดิจิทัล	แนวคิด/แหล่งอ้างอิง	หมายเหตุ
4.	ทำงานที่บ้านและการศึกษาออนไลน์ (Work from Home and Online Learning)	การแพร่ระบาดของโควิด-19	ชีวิตวิถีใหม่ หรือ ปกติใหม่ (New Normal)
5.	1) การปรับกฎระเบียบและกฎหมาย เกี่ยวกับดิจิทัล และ 2) การปรับทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล (Digital Mindset)	คณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการ (2564)	ความปกติถัดไป (Next Normal)
6.	1) พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) 2) มืออาชีพดิจิทัล (Digital Professional) 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision)	เอกรัตน์ เชื้อวงศ์, วัลลภา อาริรัตน์ (2564:890)	ภาวะผู้นำดิจิทัล(Digital Leadership)
7.	1) การคิดเชิงวิเคราะห์และนวัตกรรม (Analytical thinking and innovation) 2) การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex problem-solving) 3) การคิดเชิงวิพากษ์ และการวิเคราะห์ (Critical thinking and analysis) 4) ความคิดสร้างสรรค์ความคิด ริเริ่มและความคิดริเริ่ม (Creativity, originality, and initiative) 5) การให้ เหตุผลการแก้ปัญหาและความคิด (Reasoning, problem-solving, and ideation) 6) ความเป็นผู้นำและอิทธิพล ทางสังคม (Leadership and social influence) 7) กลยุทธ์การเรียนรู้และการ เรียนรู้อย่างแข็งขัน (Active learning and learning strategies) 8) การฟื้นตัว ความยืดหยุ่นต่อความเครียดความอดทน และการปรับตัว (Resilience, stress tolerance, and flexibility) 9) ใช้ เทคโนโลยีการตรวจสอบและการควบคุม (Technology use, monitoring, and control) 10) การออกแบบเทคโนโลยี และการเขียนโปรแกรม (Technology design and programming)	World Economic Forum (2021)	The World Economic Forum's Most in Demand Skills 2025
8	ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data & Cloud), ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence), Internet of Things (IoT), โลกเสมือนจริง (Virtual Reality and Augmented Reality) ฯลฯ สำหรับ การศึกษา	The ASEAN Post Team (2018)	เทคโนโลยีก้าวกระโดด (Disruptive Technologies)

ข้อ	ทักษะหรือองค์ประกอบ ของภาวะผู้นำดิจิทัล	แนวคิด/แหล่งอ้างอิง	หมายเหตุ
9	การเรียนรู้ (Learn) การเลิกความรู้แบบเก่า(Unlearn) และ การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn) อยู่ตลอดเวลา	พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2563).	Growth Mindset

จากการสังเคราะห์แนวคิดผู้นำดิจิทัลและแนวคิดในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวนได้ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล คือ ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้อให้บุคคลนำสมาชิกอื่นในองค์กรให้สามารถอยู่รอดและพัฒนาได้อย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล ความสามารถในการนำด้านการการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการนำในการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กรได้อย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล

สำหรับการสังเคราะห์องค์ประกอบของผู้นำดิจิทัลมาจากการศึกษาที่เหมาะสมต่อการศึกษาดิจิทัลในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน ได้ดังนี้

1) การปรับตัวและการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาระบบดิจิทัล (Digital Education) คือ การปรับเปลี่ยน เรียนรู้ต่อสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีเจริญมากขึ้น และสร้างสภาวะแวดล้อมภายในองค์กรให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวน

2) การปรับกระบวนทัศน์ ภูมิปัญญา และการปรับวัฒนธรรม และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Culture and Mindset) คือในการที่เทคโนโลยีเจริญมากขึ้นจะต้องมีการการปรับกระบวนทัศน์ ภูมิปัญญา และการปรับวัฒนธรรม และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพราะถ้าไม่ปรับเปลี่ยน พัฒนาสิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคในการทำงานกับเทคโนโลยีที่มีความเจริญมากขึ้น

3) วิสัยทัศน์ดิจิทัลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีก้าวกระโดด (Disruptive Technologies) คือมุมมองในการปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อเตรียมพร้อมและใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสมัยใหม่และเทคโนโลยีอนาคตที่จะเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งเทคโนโลยีก้าวกระโดดที่ล้ำสมัย เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence), ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data & Cloud), Internet of Things (IoT), การเงินดิจิทัล (Fin Tech), โลกเสมือนจริง (Virtual Reality and Augmented Reality) รถหรืออากาศยานไร้คนขับ (Autonomous Vehicles) เทคโนโลยีพันธุกรรม (Next Generation Genomics) เป็นต้น

4) การฟื้นตัวและความยืดหยุ่น (Resilience and Flexibility) เป็นการฟื้นตัวทางกายภาพและอารมณ์ การอดทนหรือยืดหยุ่นต่อความเครียด หรือมีการเตรียมพร้อมต่อความพลิกผันหรือผันผวนสามารถฟื้นตัวได้เร็วเมื่อเผชิญปัญหา รวมถึงการฟื้นตัวและความยืดหยุ่นทางอารมณ์เมื่อเผชิญต่อภาวะเครียดหรืออารมณ์ที่เป็นทุกข์ใจ ไม่สบายใจ ไม่พอใจต่างๆได้

5) มีกรอบความคิดแบบพัฒนาได้ (Growth Mindset) ชุดของการปรับเปลี่ยนประกอบด้วย ชุดความคิด (Mindset) ชุดทักษะ (Skillset) และ ชุดเครื่องมือ (Toolset) ซึ่งชุดของความคิดจะเกิดการเรียนรู้ (Learn) การเลิกความรู้แบบเก่า (Unlearn) และ การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn) อยู่ตลอดเวลา ส่วนชุดทักษะ จะมีการ Skill คือการฝึกฝนทักษะใหม่ Upskill คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะที่เราให้ดีกว่าเดิม Reskill คือ การสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่แตกต่างจากเดิมที่จำเป็นต่อการทำงาน สำหรับชุดเครื่องมือ จะสร้างขึ้นหรือปรับเปลี่ยนตามชุดของความคิด และ ชุดของทักษะ

สรุป

โลกในปัจจุบันเกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก้าวกระโดดในหลายมิติ เป็นยุคแห่งความพลิกผัน(Disruptive Era) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงอื่นๆที่เกิดจากภัยพิบัติขนาดใหญ่ ภาวะโลกร้อน และการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดใหม่ๆ ทำให้โลกเปลี่ยนเป็นโลกแห่งผันผวน (VUCA World) ดังนั้นการเชื่อความรู้เก่าๆ โดยไม่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันต่อโลกที่พลิกผันและผันผวน อาจไม่ใช่สิ่งที่จะอยู่รอดได้ และอาจถูกทิ้งไว้ข้างหลังได้ตลอดเวลาจากเทคโนโลยีก้าวกระโดด (Disruptive Technologies) และองค์ความรู้ใหม่ ๆ อื่น ๆ โดยเฉพาะองค์ความรู้ทางการศึกษาที่ต้องการผู้นำดิจิทัลทางการศึกษาที่จะพัฒนาและปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่น และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันและผันผวน นอกจากนี้โลกหลังจากนี้จะเป็นโลกที่ซ้อนทับกันของโลกเสมือนจริง (Metaverse and Virtual World) และโลกธรรมชาติ นอกจากนี้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และฐานข้อมูลขนาดใหญ่ซึ่งจะเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยทางการศึกษาที่ได้รับความนิยม ทำให้เราต้องเรียนรู้ความรู้ใหม่ และเพิ่มพูนทักษะหรือฝึกทักษะใหม่ๆ (Relearn, Up Skills and Reskills) อยู่ตลอดเวลา และพัฒนากรอบความคิดใหม่ ๆ (Growth Mindset) เพื่อปรับเปลี่ยน ปรับตัว พื้นตัวอย่างรวดเร็วต่อความผันผวนและพลิกผัน ตลอดจนการปรับกฎระเบียบและกฎหมายรวมถึงวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้อต่อการอยู่รอดและพัฒนาอย่างยั่งยืนในยุคพลิกผันและโลกแห่งความผันผวนด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2564). *Next Normal การปฏิรูประบบราชการไทย*

https://www.youtube.com/watch?v=7gQ_pNmxPlo

พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2563). *การพลิกโฉมระบบการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ*. สำนักพิมพ์

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.). 2562. <http://www.opdc.go.th/index.php>

เอกรัตน์ เชื้อวงศ์, วลัยภา อารีรัตน์. 2564. *องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. การประชุมผลงานวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา
แห่งชาติ ครั้งที่ 22 24 มีนาคม 2564 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Cordeiro, P., Cunningham, W. (2014). *Educational Leadership: A Bridge to Improved Practice*.

Pearson New International Edition, Fifth Edition.

Fernández, M., 2004. *Digital culture*.

<http://search.proquest.com.ezproxy.une.edu.au/docview/212110224?accountid=17227>

Gere, C. (2002). *Digital culture*. Reaktion Books, London Publication.

Hawley, C., 2009. *Overcome the Generation Gap: Managing the Older Employee: Communicate, Motivate, Innovate*. Published by Adam Business, United States.

<http://books.google.co.th/books?id=fYX2bBSMW3kC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>

- Johansen B (2017). *The New Leadership Literacies*. Barrett-Koehler Publisher, Germany.
- Northouse. (2013). *Leadership: Theory and Practice*. London: Western Michigan University.
- Schein, E., Schein, P. (2016). *Organizational Culture and Leadership*. Publisher John Wiley & Sons Inc. Publication. New York, United States.
- The ASEAN Post Team. (2018). *How disruptive technologies are transforming Southeast Asia*.
<https://theaseanpost.com/article/how-disruptive-technologies-are-transforming-southeast-asia>
- Van Bommel, T. (2021). *The power of empathy in times of crisis and beyond*. Catalyst.
<https://www.catalyst.org/reports/empathy-work-strategy-crisis/>
- World Economic Forum. (2021). *These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them*. <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/>

